Rozpatrywanie wniosków o dopuszczenie wyrobów do stosowania w zakładach górniczych

Zagadnienia związane z dopuszczaniem wyrobów do stosowania w zakładach górniczych reguluje ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku - Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. z 2019 r. poz. 868, z późn. zm.) oraz rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie dopuszczania wyrobów do stosowania w zakładach górniczych (Dz. U. Nr 99, poz. 1003 z późn. zm.).
Wymienione akty prawne określają:

1) wyroby, których stosowanie w zakładach górniczych wymaga, ze względu na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa ich użytkowania w warunkach zagrożeń występujących w ruchu zakładów górniczych ,wydania decyzji o dopuszczeniu wyrobu do stosowania w zakładach górniczych, zwanej dalej „dopuszczeniem”;
2) wymagania techniczne dla wyrobów, o których mowa w pkt. 1;
3) podmioty uprawnione do składania wniosku o wydanie dopuszczenia;
4) treść wniosku o wydanie dopuszczenia oraz dokumenty, które należy dołączyć do wniosku;
5) warunki i tryb wydawania, cofania lub unieważniania decyzji o dopuszczeniu wyrobów do stosowania.

Wyroby, których stosowanie w zakładach górniczych wymaga dopuszczenia ze względu na potrzebę zapewnienia bezpieczeństwa użytkowania w warunkach zagrożeń występujących w ruchu zakładu górniczego, są określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.
Wymagania techniczne dla wyrobów określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

Przed złożeniem wniosku o wydanie dopuszczenia wyrób podlega badaniom, w oparciu o wymagania techniczne, dokonywanym w akredytowanej jednostce certyfikującej wyroby.
Podmiotami uprawnionymi do składania wniosków o wydanie dopuszczenia są:

1) producent, jego upoważniony przedstawiciel, w rozumieniu art. 5 pkt 5 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności (Dz. U. z 2019 r. poz. 155), dystrybutor lub importer wyrobu, zwani dalej „dostawcami wyrobu”;
2) dostawca wyrobu finalnego - w przypadku wyrobów składających się z podzespołów wykonywanych przez różnych producentów;
3) przedsiębiorca, który wykonał lub nabył wyrób i zamierza stosować go w ruchu własnego zakładu górniczego, lub inny podmiot, który wykonał lub nabył wyrób - w przypadku wyrobów wykonanych lub zakupionych jednostkowo.

Wniosek o dopuszczenie wyrobu do stosowania w zakładach górniczych powinien zawierać:

1) określenie wyrobu,

2) oznaczenie podmiotu ubiegającego się o wydanie dopuszczenia przez wskazanie jego formy prawnej oraz dowodu jego istnienia, w szczególności wypisu ze stosownego rejestru oraz jego siedziby, a także osób upoważnionych do działania w jego imieniu, przez podanie ich imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego,
3) określenie producenta wyrobu, jego siedziby i miejsca produkowania wyrobu.

Do wniosku o dopuszczenie wyrobu do stosowania w zakładach górniczych należy dołączyć dokumentację sporządzoną w języku polskim, zawierającą:

1) ogólny opis wyrobu wraz ze wskazaniem proponowanego miejsca umieszczania znaku dopuszczenia;
2) niezbędne obliczenia projektowe parametrów mających wpływ na bezpieczeństwo użytkowania wyrobu w warunkach zagrożeń występujących w ruchu zakładu górniczego;
3) rysunki lub schematy dotyczące wyrobu, jego układów oraz podzespołów, od których zależy bezpieczeństwo i higiena pracy oraz bezpieczeństwo pożarowe;
4) wyniki badań wyrobu;
5) deklarację producenta albo przedsiębiorcy, który wykonał lub nabył wyrób i zamierza stosować go w ruchu własnego zakładu górniczego, lub innego podmiotu, który wykonał lub nabył wyrób w przypadku wykonania wyrobu jednostkowo, dotyczącą spełniania przez wyrób wymagań technicznych, albo deklarację dotyczącą spełniania przez wyrób wymagań bezpieczeństwa w stopniu odpowiadającym temu, jaki zapewniają wymagania techniczne - w przypadku wyrobów:
   a) zgodnie z prawem wyprodukowany lub dopuszczony do obrotu w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w Republice Turcji,
   b) zgodnie z prawem wyprodukowany w państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) będącym stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
6) dokumenty potwierdzające dokonanie oceny zgodności, jeżeli są wymagane przez odrębne przepisy, w tym wydane na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. o systemie oceny zgodności;
7) certyfikat systemu zarządzania jakością lub informację o innym sposobie udokumentowania powtarzalności cech wyrobu - w przypadku produkcji więcej niż 1 egzemplarza wyrobu;
8) dokumentację techniczno-ruchową wyrobu zawierającą następujące informacje wymagane do jego prawidłowego i bezpiecznego stosowania:
   a) dane techniczne,
   b) identyfikację zagrożeń powodowanych przez wyrób w czasie jego stosowania,
   c) instrukcje bezpiecznego stosowania wyrobu oraz informację o konieczności podejmowania szczególnych środków bezpieczeństwa,
   d) warunki stosowania wyrobu, uwzględniające sposób przeprowadzania przeglądów, konserwacji, napraw i regulacji.

Wyrób dopuszczony do stosowania w zakładach górniczych powinien być oznaczony znakiem dopuszczenia składającym się z oznaczenia literowego oraz roku wydania dopuszczenia.
Znak dopuszczenia powinien być umieszczony w sposób trwały i czytelny na każdej jednostce wyrobu, z wyjątkiem wyrobów, których właściwości fizyczne nie zezwalają na takie oznaczenie – w takim przypadku znak dopuszczenia umieszcza się na opakowaniu tego wyrobu.
W rozporządzeniu Rady Ministrów określono następujące oznaczenia literowe dopuszczenia:
1) GX - dla systemów budowy przeciwwybuchowej;
2) GE - dla systemów w wykonaniu normalnym oraz maszyn i urządzeń elektrycznych;
3) GM - dla maszyn i urządzeń mechanicznych, materiałów oraz taśm przenośnikowych;
4) GG - dla sprzętu strzałowego.

Dopuszczenie określa:
1) wyrób;
2) zakres i warunki stosowania wyrobu;
3) znak dopuszczenia oraz sposób trwałego i czytelnego umieszczania znaku dopuszczenia na każdej jednostce wyrobu;
4) dokumenty, jakie dostawca wyrobu jest obowiązany przekazać użytkownikowi;
5) czas przechowywania dokumentów załączonych do wniosku o wydanie dopuszczenia, przez podmiot uprawniony do złożenia wniosku, oraz warunki ich udostępniania;
6) zakres dozwolonych zmian wyrobu, które mogą być dokonane w okresie ważności dopuszczenia; zmiany te nie mogą dotyczyć:
   a) obniżenia wytrzymałości poszczególnych elementów wyrobu;
   b) cech wyrobu, których zmiana może powodować ograniczenie zakresu jego stosowania lub wymaga zmiany warunków jego stosowania;
   c) wyposażenia wyrobu, które służy do zwalczania zagrożeń naturalnych oraz zagrożenia pożarowego;
   d) zabezpieczeń mechanicznych i elektrycznych wyrobu, jeżeli obniżają poziom bezpieczeństwa;
   e) miejsca obsługi i jego zabezpieczeń oraz systemów sterowania wyrobem;
   f) osłon części ruchomych wyrobu;
   g) zakresu stosowania wyrobu.

Ponadto, prezes WUG:
1) może przed wydaniem dopuszczenia nakazać w drodze postanowienia przeprowadzenie prób wyrobu w ruchu zakładu górniczego, jeżeli wymagają tego szczególne względy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w ruchu zakładu górniczego,
2) wydaje dopuszczenie na czas nieokreślony,
3) może uchylić lub zmienić dopuszczenie, jeżeli wyrób nie spełnia wymagań technicznych, mających wpływ na poziom bezpieczeństwa wyrobu.

Odmowa wydania dopuszczenia następuje wyłącznie w przypadku stwierdzenia, że wyrób nie spełnia wymagań bezpieczeństwa w stopniu odpowiadającym temu, jaki zapewniają wymagania techniczne.

Od decyzji o dopuszczeniu lub odmowie dopuszczenia wyrobu do stosowania w zakładach górniczych nie służy odwołanie, jednak strona niezadowolona z decyzji może w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia zwrócić się bezpośrednio do Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.

W trakcie biegu ww. 14-dniowego terminu do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy strona postępowania może zrzec się prawa do złożenia tego wniosku. Z dniem doręczenia Prezesowi Wyższego Urzędu Górniczego oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy przez stronę postępowania (ostatnią ze stron postępowania), decyzja staje się ostateczna i prawomocna, co uniemożliwia m.in. złożenie skargi do sądu administracyjnego. Cofnięcie przez stronę złożonego już oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do złożenia wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy jest niedopuszczalne.

Strona, której przysługuje ww. prawo zwrócenia się do Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy może – bez skorzystania z tego prawa – wnieść skargę na decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach, za pośrednictwem Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego, w terminie 30 dni od dnia jej doręczenia. Wymogi formalne skargi określają art. 46, art. 47, art. 57 § 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. — Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2325 , z późn. zm.).
Wniesienie skargi na decyzję wymaga uiszczenia wpisu stałego w wysokości 200 zł.

Strona może ubiegać się o zwolnienie od kosztów sądowych albo przyznanie jej prawa pomocy, obejmującego zwolnienie od kosztów sądowych oraz ustanowienie adwokata lub radcy prawnego (doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego). Zasady przyznawania prawa pomocy oraz skutki przyznania określają art. 243-262 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. — Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Za treść informacji odpowiada:
Józef Koczwara – Dyrektor Departamentu Energomechanicznego